

บทที่ 2

การเขียนย่อหน้า

การเขียนเป็นการใช้ทักษะ (Skill) คนเราจะสามารถเขียนได้ดีขึ้นอยู่กับการรู้จักสังเกต วิธีเขียนของบุคคลอื่น ถ้าเขียนของเขามาเพื่อเป็นตัวอย่างได้ เราจึงเลียนแบบการเขียนนั้น ด้วยความพินิจพิเคราะห์ การเขียนเรื่องมักประกอบด้วยย่อหน้า (Paragraph) หลาย ๆ ย่อหน้า และย่อหน้ามีลักษณะรูปแบบต่าง ๆ กันออกไป ผู้เขียนที่ดีจะต้องหมั่นสังเกตวิธีการเขียน ย่อหน้าจากบุคคลอื่น แล้วตามเองจึงนำแบบอย่างเหล่านั้นมาฝึกหัดเพื่อเขียนบ้าง การฝึกหัดเขียนอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เกิดความชำนาญและเขียนได้เองโดยอัตโนมัติซึ่งมีใช้การเขียนแบบแต่เป็นการเขียนที่เกิดจากความคิดของตนเองพรั่งพรูอกรกษา

1. ส่วนประกอบของย่อหน้า

ย่อหน้ามีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1.1 เอกภาพ (Unity)

1.2 การขยายความ (Completeness)

1.3 สัมพันธภาพ (Coherence)

1.1 เอกภาพ ย่อหน้าที่มีเอกภาพย้อมประกอบด้วยความคิดสำคัญประการเดียว โดยมีประโยชน์ ๆ ขยายความ ข้อหน้าหนึ่ง ๆ นั้นอาจมีความคิดหลายความคิด แต่ความคิดเหล่านั้นจะต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความคิดสำคัญนั้นโดยตรง

สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ทำให้ย่อหน้าขาดเอกภาพก็คือการสอดแทรกกระบวนการความคิดของตนเข้าไป ด้วยคิดว่าความคิดเห็นย้อมสำคัญกว่าเหตุผล แท้จริงแล้วการกระทำ เช่นนี้ทำให้ย่อหน้าขาดเอกภาพ เช่น

ย่อหน้าที่ขาดเอกภาพ

“โดยความเป็นจริงแล้ว อาญาของบ้านเมืองไม่ทำให้ผู้กระทำผิดลดน้อยลง ตามสถิติบ่งบอกว่า กฎหมายบ้านเมืองที่ลงโทษมาตรกรไปแล้วพอ ๆ กับจำนวนมาตรกรที่ยังจับไม่ได้ จากข้อเท็จจริงจะเห็นได้ว่า การจำขังมาตรกรมีผลดีกว่าการประหารชีวิต กฎหมายบ้านเมืองที่นำมาใช้ก็ไม่แน่นอน ตามรายงานสถิติมีว่า ผู้ที่เป็นมาตรกร 9 ใน 10 คน จะเป็นคนยากจน ซึ่งยืนยันได้ว่า กำหนดสินนั้นถูกต้องยุติธรรมเสมอ”

จากย่อหน้านี้ แสดงให้เห็นว่า ย่อหน้านี้ขาดเอกภาพหลายประการคือ ประโยชน์แรกให้คำมั่นสัญญาชัดเจนว่า ถึงมีกฎหมายก็ไม่ทำให้ผู้ประพฤติผิดลดน้อยลง ประโยชน์ที่ 2 ขยาย

การประเมิน ประไชคที่ 3 แสดงความคิดเห็น ประไชคที่ 4 ใช้ตัวเองเป็นเครื่องตัดสินใจ ประไชคที่ 5-6 ขยายความประไชคที่ 4 โดยอ้างสอดคล้องโดยความเป็นจริงไม่ออกต่อไป ย่อหน้าที่มีเอกสาร

“การลงโทษทางอาญาซึ่งคงเป็นปัญหาของสังคมอยู่ นักทัณฑ์วิทยาการเสนอความเห็น ต่อทางราชการ กล่าวก็อ มาตกรเห็นว่าให้เกิดความประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือตัดสันดาณ ซึ่งเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งในสังคม นักทัณฑ์วิทยาคุณหนึ่ง มีความเห็นว่า มาตกรที่เห็นว่าให้เกิด การได้รับโทษทัณฑ์ที่สาสม โดยเชื่อว่า การประหารชีวิตมาตกรจะเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นและไม่ เป็นภาระของบ้านเมืองด้วย ส่วนนักทัณฑ์วิทยาอีกกลุ่มนึงเห็นว่า บุคคลกรรมลักษณะในการ มีวิถีชีวิตอยู่และกฎหมายบ้านเมืองก็ไม่อาจทำให้ผู้กระทำการฝิดคนอื่นหลีกได้ ฉะนั้น สังคมและกฎหมายบ้านเมืองควรมีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน เพราะว่า การลงโทษประหารชีวิตไม่ได้แก่ปัญหาทั้ง สังคมและผู้กระทำการฝิด”

จากย่อหน้านี้ แสดงให้เห็นว่า ความคิดสำคัญอยู่ที่ประไชคแรก ประไชคที่ 2 ยก ประเด็นปัญหาเสนอขึ้น ประไชคที่ 3 แต่ความคิดออกไป ประไชคที่ 4 แสดงเหตุผลสนับสนุน ความเห็น ประไชคที่ 5 เสนอความคิดที่ตรงกันข้าม ประไชคที่ 6 ให้เหตุผลสนับสนุนความ คิดเห็นตรงกันข้าม ย่อหน้าทั้งหมดมีเอกสารและมีเหตุมีผลขยายความได้ชัดเจน

ย่อหน้าต่อไปนี้เป็นย่อหน้าที่มีเอกสาร

“ความช้ำเป็นสมบัติของทรัพย์ บุคคลที่มีความช้ำย่อมมีกาย วาจา ใจ เป็นอุคคล แปดเปื้อนด่างพร้อย ขาดจากหัวและโอตตปนปะ สามารถประกอบการอันเป็นทุจริต เป็นโภย เป็นการให้ร้ายแก่ผู้อื่นได้ อย่างไม่กระดูกอาช สะทกสะท้านตามจิตใจที่ช้ำของตน นับเป็น บุคคลที่เป็นภัยและเป็นผู้ขัดขวางทำลายความเจริญและความสงบสุขอย่างยิ่ง”

“ธรรมชาติได้สร้างให้คนหนุ่มนิรเริยาแรงทั้งกายและใจ ทำงานทบทวน หายเหนื่อย เริ่ว เพื่อให้การสืบพันธุ์มนุษย์มั่นคงและยั่งยืน คนหนุ่มนิรจึงเป็นพลังอันสำคัญยิ่งของสังคม ถ้า จะพูดในวงแ恨คนหนุ่มก็เป็นพลังงานสำคัญของครอบครัวคือของพ่อแม่ พ่อแม่จึงห่วงใย ระวังส่งสอนและอบรมส่งสอนพลังอันนี้ให้เจริญเติบโต ครอบครัวที่มีพลังคนหนุ่มก็มีลูกเต้า แข้งแรงทั้งกายและจิตใจ บรรกุลก็เจริญมั่นคง เรายังเห็นพลังคนหนุ่มชัด เมื่อคนหนุ่ม ร่วมแรงพร้อมใจขับไล่ผู้ปักกรองอันไม่มีธรรมะเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม แม้จะมี ผู้ใหญ่อยู่เบื้องหลังบ้าง แต่ถ้าไม่ได้พลังคนหนุ่ม การก็คงไม่สำเร็จหรืออาจร้ายรุนแรงกว่า ที่เป็นไปแล้ว”

1.2 การขยายความ การขยายความให้สมบูรณ์ หมายถึง ให้ความสำคัญได้รับการ ขยายความอย่างพอเหมาะและสมบูรณ์ โดยการให้รายละเอียด อธิบายขยายความ ให้คำนิยาม

บรรยายเหตุการณ์ ฯลฯ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจโดยถ่องแท้ตามที่ผู้เขียนต้องการ การขยายความพอดีเหมาะสมขึ้นอยู่กับใจความสำคัญ ผู้อ่านและจุดมุ่งหมายที่ต้องการเขียน ซึ่งแต่ละประโยคที่เขียนย่อหน้าจะต้องชัดเจนแจ่มแจ้งและมีความสัมพันธ์กันกับใจความสำคัญด้วย

1.2.1 ประเภทของการขยายความย่อหน้านั้น การขยายความย่อหน้านั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ ต้องมีเอกภาพและสัมพันธภาพของย่อหน้า การขยายความย่อหน้าจึงจะสมบูรณ์ ผู้เขียนส่วนมากสามารถเขียนย่อหน้าได้ แต่การขยายความนั้นอาจไม่พอดีเหมาะสมไม่สมบูรณ์หรือไม่เป็นเหตุเป็นผลและไม่น่าสนใจ การขยายความย่อหน้ามีหลายวิธี อาทิ ขยายความโดยการสนับสนุนด้วยการให้รายละเอียด ให้คำนิยาม ข้อความที่เป็นเหตุเป็นผล ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการจัดลำดับการขยายความโดยลำดับจากกว้าง ๆ ถึงเฉพาะเจาะจง การเรียงลำดับวันเวลาและเหตุการณ์ การเรียงลำดับความสำคัญ เป็นต้น

ประเภทของการขยายความย่อหน้า แบ่งออกได้ดังนี้ก็คือ

- ก. การให้รายละเอียด (Detail)
- ข. การเปรียบเทียบ (Comparision and Contrast)
- ค. แนวเทียบ (Analogy)
- ง. กรรมวิธี (Process)
- จ. การจำแนก (Classification and Partition)
- ฉ. เหตุและผล (Cause and Effect)
- ช. บทนิยาม (Definition)
- ชช. แบบรรคณ (Mixture of Types)

ก. การให้รายละเอียด การขยายความแบบการให้รายละเอียดเป็นประเภทที่มีประโยชน์ที่สุดประการหนึ่ง โดยปกติ ย่อหน้าจะขึ้นต้นด้วยประโยคใจความสำคัญหรือข้อความ ธรรมดากล้วจึงอธิบายขยายความเฉพาะหรือยกตัวอย่างต่อไป เช่น

“มหาวิทยาลัยรามคำแหงประกอบด้วย 7 คณะและ 3 สำนัก ก็คือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ สำนักงานทดสอบและประเมินผล สำนักทดสอบคุณภาพ และสำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ภายในบริเวณมหาวิทยาลัยเป็นที่ตั้งของตึกที่ทำการคณะและสำนักต่าง ๆ อาคารเรียนและสนามกีฬา ส่วนภายนอกมหาวิทยาลัยคือลานหน้าติดถนนรามคำแหง ด้านขวาติดกับการค้าแห่งประเทศไทย ด้านซ้ายติดกับตลาดหมู่บ้านเสรีและด้านหลังเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านเสรีซึ่งเป็นหมู่บ้านใหญ่แห่งหนึ่ง”

ประโยคแรกซึ่งให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงประกอบด้วยคณะ สำนักใด

ประโยชน์ที่ 2 ขยายความประโยชน์แรก ประโยชน์ที่ 3 ชี้แจงรายละเอียดภายในมหาวิทยาลัย
ประโยชน์ที่ 4 ขยายความออกไปในรัฐมนตรีก็เกียง

ช. การปรับเปลี่ยน การขยายความแบบการเปลี่ยนเที่ยบ จะเป็นการเปลี่ยนเที่ยบว่า สิ่งสองสิ่งขึ้นไปเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร สิ่งที่นำมาเปลี่ยนเที่ยบอาจจะเป็นพฤติกรรม ของมนุษย์ โรคภัยไข้เจ็บ การละเล่นชนิดต่าง ๆ ศิลปะ วัฒนธรรม ฯลฯ เช่น

“นานินิยายเป็นเรื่องเล่าขนาดยา มีลักษณะการแต่งเป็นร้อยแก้ว ผู้แต่งนิยมให้มีเนื้อเรื่อง ตัวบุคคลในเรื่อง บทสนทนา และสถานที่สมจริงตามสภาพชีวิตมนุษย์มากที่สุด ส่วนเรื่องสั้นมีลักษณะคล้ายนานินิยาย แต่มีเนื้อเรื่องสั้นกว่า กล่าวถึงเหตุการณ์แต่เพียงหนึ่ง หรือสองหรือสามเหตุการณ์ มีตัวละครน้อยกว่านวนิยายและมีวิธีเขียนแบบบรรยายด้าหรือจนแบบ ‘ไม่คาดหมาย’”

ย่อหน้าnickล่าวถึงลักษณะของนานินิยายกับเรื่องสั้น เปลี่ยนเที่ยบให้เห็นลักษณะ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนานินิยายและเรื่องสั้นชัดเจน

ก. แนวเที่ยบ การขยายความแบบแนวเที่ยบมีลักษณะคล้ายกับการขยายความ โดยการเปลี่ยนเที่ยบ ต่างกันแต่ว่า การขยายความโดยการเปลี่ยนเที่ยบนั้นชี้ให้เห็นความเหมือน และความแตกต่างระหว่างของสองสิ่งขึ้นไป ส่วนการขยายความโดยแนวเที่ยบเป็นการ อธิบายขยายความสิ่งที่ไม่รู้หรือไม่คุ้นเคยโดยใช้สิ่งที่รู้หรือคุ้นเคยเปลี่ยนเที่ยบ เช่น

“การระเบิดของกุญแจไฟฟามีลักษณะคล้าย ๆ กับการที่เราต้มน้ำโดยการปิดก้นทุกส่วน ของภาชนะ เมื่อน้ำได้รับความร้อนจะขยายตัวและมีแรงดัน จึงพยายามดันเพื่อทางออก ทางใดที่ไม่แข็งเพียงพอจะระเบิดออกทางนั้น โอบน้ำจะพุ่งกระชาอกโดยเร็ว เช่นเดียวกับ แรงดันใต้พื้นโลกที่มีความร้อนพุ่งออกเหนือป้องกุญแจไฟฟามะระเบิดจะนั้น”

การขยายความด้วยแนวเที่ยบนี้ เที่ยบการระเบิดของกุญแจไฟฟากับการต้มน้ำ ซึ่งการ ต้มน้ำเป็นสิ่งที่เรารู้จักและคุ้น ทำให้มองเห็นภาพของกุญแจไฟฟาระเบิดมีลักษณะเดียวกัน

ก. กรณัวชี การขยายความแบบกรณัวชีเป็นการพรรณนาที่เป็นขั้นเป็นตอน จากเรื่มต้นจนถึงเสร็จสิ้น กรณัวชีนี้จะต้องต่อเนื่องกันเป็นขั้นตอน วิธีขยายความนี้สิ่งสำคัญ ที่สุดคือการเรียงลำดับก่อนหลังของสิ่งที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา เช่น

“เมื่อหัญคลอตฉุกเฉียว หม้อต้มแยกจากหม้อเกลือ ก้ออาเกลือบรรจุลงใน หม้อตานมฝ่าละมีปิดตั้งบนไฟเผาจนร้อนจัด เกลือในหม้อแตกกระเบิดดังเพียบพระ แต่ไม่ กระเด็นออก เพราะติดฝ่าละมี ยกหม้อเกลือวางลงบนใบละหุ่งหรือใบพลับพลึงสุดแต่จะห่า ในไม้ออย่างไหนได้ง่าย และเอาผ้าผืนสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ห่อหม้อตาน้ำพร้อมทั้งใบละหุ่งหรือ ใบพลับพลึงที่รองไว้ให้เหลือชาypa พожับรวมทำเป็นกระถุงสำหรับถือเพื่อเอ้าไปคลึง

ตามตัวทั่วไปและโดยเฉพาะกลิ่นที่หัวหน่าว ว่าทำเพื่อให้มดลูกเหตุตัวเข้าอู่ตามเดิม ตามปกติ มักทับหม้อเกลือตอนน้ำยครั้งหนึ่งและตอนเข้ามีดครั้งหนึ่ง ทำอย่างนี้ทุกวัน”

การขยายความด้วยกรรมวิธีนี้ เป็นการบรรณนาขั้นตอนของการทำหม้อเกลือ และกระบวนการนานาหม้อเกลือตามลำดับขั้น เป็นการขยายความที่ผู้อ่านสามารถกระทำตามได้โดยตลอด

จ. การจำแนก การขยายความแบบการจำแนก หมายถึง การขยายความด้วยการใช้กรรมวิธีแสดงถึงความเหมือนและความแตกต่าง โดยการจำแนกจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย หรือจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม เช่น

“กวางหมายถึง นกประษฐ์ในศิลปะการประพันธ์ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ 1. จินตกวี คือ ผู้แต่งโดยความคิด 2. สุตกวี คือ ผู้แต่งโดยได้ฟังมา 3. อรรถกวี คือ ผู้แต่งโดยความจริง 4. ปฏิกาณกวี คือ ผู้แต่งกลอนสด”

การขยายความโดยการจำแนกนี้ จะมีลักษณะของการให้คำนิยามไว้ด้วย และจะ มีลักษณะทั้งความเหมือนและความแตกต่างระคนปนกันอยู่ เป็นการจำแนกจากส่วนรวม ไปสู่ส่วนย่อย

“จะนี้ในประเทศไทยมีหลายชนิดซึ่งแยกตามเชื้อสายพันธุ์ที่มีอยู่ กล่าวได้ว่าจะนี้ เป็นจำพวกลิงไม่มีหางขนาดเล็กที่สุด แขนยื่นยาวถึงพื้นดินเมื่อยืนตัวลง จะนี้ห้อยโหนต้นไม้ ได้ว่องไว่น่าอัศจรรย์และใช้ชีวิตอยู่บนต้นไม้เกือบตลอดเวลา”

การขยายความโดยการจำแนกนี้ จะมีลักษณะการเปรียบเทียบโดยชี้ให้เห็นนิสัย เชื้อสายพันธุ์ ขนาด รูปร่าง และความสามารถในการห้อยโหนซึ่งแตกต่างจากลิงไม่มีหางเป็น ลักษณะการจำแนกส่วนย่อย

ฉ. เหตุและผล การขยายความแบบเหตุและผลเป็นการขยายความโดยการอธิบาย ถึงสภาพที่เป็นอยู่ แม้ว่าเหตุและผลบางประการจะสับซ้อนซึ่งจะอธิบายให้ละเอียดได้ ก็ต้องเป็นจำนวนหลายหน้ากระดาษ แต่โดยปกติแล้วการขยายความเช่นนี้ก็สามารถอธิบาย ขยายความได้ด้วยย่อหน้าธรรมชาติและประโยชน์จากเหตุก่อน ผลลัพธ์คือตามภาษาหลัง เช่น

“ถ้าจะแบ่งคติความเชื่อและกิจพิธีที่จัดทำเกี่ยวกับเรื่องเกิด ก็แบ่งเหตุที่ทำออก ได้เป็น 3 ประการ คือ

1. เพื่อป้องกันเหตุร้ายอันอาจมีขึ้นแก่หญิงที่มีครรภ์ เพราะแต่ก่อนถือกันว่า ตอนที่เป็นอันตรายได้ง่ายก็ต้องทั่งเป็นมาตรา

2. เพื่อให้คลอดด้วย ไม่เป็นอันตรายถึงแก่เสียชีวิต ถือกันว่าตอนคลอดลูกสำคัญมาก ถึงกับเปรียบเทียบทั้งมีครรภ์เหมือนกับอุกรณ์ศึกษาของผู้หญิง หรือย่างที่ขอบพูดเปรียบว่า เหมือนลงเรือเด็กข้ามทะเลเดือนหนึ่งอยู่ในน้ำอีกตันหนึ่งอยู่บนแคมเรือจะน้ำ

๓. เพื่อปักปักภารกิจที่กลดลดชั่งเป็นระยะที่ร่างกฎหมายและอ่อนแอกายจ่าข ให้รองรับภารกิจที่ร่างกฎหมายแบบบางและอ่อนแอกายจ่าข

เหตุที่ ๓ ประการนี้ แต่เดิมมาส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับป้องกันและบัดเป้าผู้ร้ายที่ถือกันว่าจะเข้ามารบกวนทำอันตรายทารกและมารดาไม่เป็นความเชื่อของคนแต่ก่อนที่มีความคิดเห็นว่า สิ่งใดซึ่งไม่รู้เหตุและซึ่งไม่เข้าใจ ก็หมายความว่าสิ่งนั้นมีต้นเหตุมาจากการผิดทางมาเป็นผู้ให้แรง หากบันดาลให้เป็นขึ้น ต่อมาเมื่อมีความเจริญแล้วดันเหตุที่ว่ามาจากผู้แม่จึงอาจไปแต่ความหวาดหัวร้อนยังมีอยู่ด้วยความเชื่อที่เข้ากระดูกทำให้หมดไปได้ยาก”

การขยายความแบบเหตุและผลนี้ เป็นการขยายความเรื่องกติกาความเชื่อเรื่องการเกิดและกิจพิธีเกี่ยวกับการเกิดซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับผีสางเทวดา จึงเป็นเหตุให้ทำพิธีเกี่ยวกับการเกิด

๔. บทนิยาม โดยความหมายอ้างกว้าง การเขียนเก็บฉบับทุกชนิดก่อนบทนิยาม กล่าวก็อ อักษรก็ตามที่เรากล่าวถึงเป็นการช่วยนิยามให้เราเข้าใจความหมายได้ สำหรับความหมายอ้างกว้าง บทนิยาม หมายถึง การกำหนดความหมายของถ้อยคำโดยชัดเจน บทนิยามเช่นนี้ อาจเป็นคำคำเดียว สองคำ สามคำ ที่อธิบายขยายความหรืออธิบายโดยละเอียดเป็นหน้ากระดาษก็ได้

เมื่อขยายความย่อหน้าโดยใช้แบบบทนิยาม การขยายความนั้นควรจะมีมากกว่าหนึ่งประพิเศษนี้ไป โดยอาจจะรวมทั้งตัวอ้าง แนวเที่ยบ การเปรียบเที่ยบ หากจะขยายความให้มากขึ้นจะรวมไปถึงการจำแนก เหตุและผลด้วย เช่น

“เดดสี เป็นคุณภาพหรือคุณสมบัติของสีที่ใช้แยกสีหนึ่งออกจากอีกสีหนึ่ง เดดสีขันแรก ได้แก่ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน เดดสีขันที่สองเกิดจากการผสมของสองเดดสีขันแรก ได้แก่ สีส้ม สีเขียว และสีม่วง ส่วนเดดสีขันที่สามเกิดจากการผสมของเดดสีทั้งหกชนิดนี้ ได้แก่ สีเขียวเหลือง และสีม่วงคราม เป็นต้น”

การขยายความแบบบทนิยามในย่อหน้านี้ ใช้ประโยชน์ง่ายซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ศัพท์ทางวิชาการเลย . และให้ความหมายของคำว่า เดดสีได้ชัดเจนโดยใช้ประโยชน์ของขยายความให้เห็นส่วนที่แตกต่างกันออกไป

๕. แบบรечен ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ อาจมีการขยายความหลายแบบซึ่งรеченปักกัน เช่น การขยายความแบบบทนิยามผสมกับแบบแนวเที่ยบ แต่ย่อหน้าส่วนใหญ่มักจะมีการยกตัวอ้างขยายความเสมอและในการยกตัวอ้างนั้นจะมีลักษณะการขยายความหลายแบบ ปะปนกันอยู่ เช่น

“การสร้างน้ำพระพุทธชูปเที่ยบกันได้กับการสร้างนาฬิกาที่ศาสนารือนดู คือ

เข้าเชิญเทราปีมาวางแผนกลยุทธ์ด้วยสังข์หรือจารดด้วยเขางัวหรือด้วยภานะ
อะไรที่มีพวยก์ได้ ถ้าเป็นพธิสานาอย่างใหญ่ก็เรียกว่า วิเศษอรามยะ ถ้าเทราปีสานเป็นพระ^๔
เป็นเจ้าหรือพระมเหสีพระเป็นเจ้า เช่น พระอิศวร พระนารายณ์ พระอุมา พระลักษณ์ เป็นต้น
ก็มีดอกไม่ประจำองค์พระเป็นเจ้าหรือพระมเหสีอย่างไปในน้ำสานและมีหยาแมรอกและ
ใบมะตุนซึ่งถือว่าเป็นสัมมงคลสมออยู่ด้วย พระอุมาปางเป็นพระกาลใช้ดอกชนา พระลักษณ์
ใช้ดอกบัว เป็นต้น”

การขยายความแบบระบบหรือแบบผสมนี้ มีการขยายความคล้ายแบบปะปนกันอยู่ในที่นี้จะเห็นว่า มีการขยายความทั้งแบบแนวเที่ยบ บทนิยาม กรรมวิธี และการให้รายละเอียดปะปนกันอยู่

1.2.2 การลำดับความของการขยายความย่อหน้า การลำดับความย่อหน้าไม่เป็นอิสระเมื่อนประเกทของการขยายความย่อหน้า นั่นคือ ประเกทของการขยายความทุกประเภทจะต้องเป็นไปตามชนิดของการลำดับความ การลำดับความบางชนิดเป็นต้นว่า ชนิดลำดับความจากสามัญสุร้ายละเอียดอาจใช้กับประเกทใดประเกทหนึ่งของการขยายความย่อหน้า ส่วนการลำดับความของการขยายความย่อหน้าชนิดอื่นอาจมีขอบเขตจำกัดมากกว่านั้น เช่น การลำดับความแบบระยะทางหรือสถานที่จะไม่ปรากฏในย่อหน้าแบบเหตุและผล การลำดับความของการขยายความ แบ่งเป็น 5 ชนิด คือ

- ก. เรื่องกว้างสู่เรื่องเฉพาะ (General to Particular)
  - ข. เรื่องเฉพาะสู่เรื่องกว้าง (Particular to General)
  - ก. จุดสูดยอด (Climactic)
  - ก. ลำดับวันเดือนปี (Chronological)
  - ก. ลำดับระยะทาง (Spatial)

ก. เรื่องกว้างสู่เรื่องแคพะ การลำดับความจากเรื่องกว้างสู่เรื่องแคพะนั้นเป็นการขัดลำดับความโดยทั่วไปของการเขียนสารคดี ถ้อยคำธรรมชาติที่เป็นใจความสำคัญเป็นประโยชน์นำแล้วจึงขยายความโดยให้รายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงต่อไปด้วยการอธิบาย ผู้อ่านจะอ่านตามลำดับความได้ง่าย เพราะรู้จุดสำคัญของเรื่องได้ทันทีตั้งแต่ต้นจนถึงประโยชน์สุดท้ายในย่อหน้า ย่อหน้าต่อไปนี้เป็นการลำดับความเรื่องกว้างไปสู่เรื่องแคพะโดยการขยายความแบบให้รายละเอียด เช่น

“พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนราษฎร์มหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และสมเด็จพระปิยมหาราช ทรงเป็นมหาราชผู้ทรงคุณอันเลิศในประเทศไทยมานี้ มากที่สุด พระองค์ดังกล่าวแล้วนี้ล้วนทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ ปกครองประเทศไทยด้วยทศพิธราชธรรม พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนราษฎร์มหาราช และสมเด็จ

พระเจ้าตากสินมหาราช เป็นมหาราชในฐานะผู้เป็นนักกราที่เข้มแข็ง ส่วนสมเด็จพระปี่ยมหาราช ทรงเป็นมหาราชในฐานะผู้วางแผนพัฒนาความเจริญให้แก่ชาติน้านเมืองซึ่งไม่มีพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์ได้มีพระราชกรณียกิจเสมอพระองค์ในด้านนี้”

ประโยชน์แรกเป็นการกล่าวรวมถึงมหาราชทั้ง 4 พระองค์ซึ่งเป็นเรื่องทั่วไปกว้าง ๆ แล้วจึงขยายความต่อมา ประโยชน์ที่ 2 ชี้ชัดขึ้นเพื่อให้เห็นความเป็นมหาราชของพระมหากรุณาธิคุณ ในฐานะนักกรบ และประโยชน์ที่ 3 เน้นเฉพาะว่า สมเด็จพระปี่ยมหาราชทรงเป็นมหาราชที่ แตกต่างจากมหาราชพระองค์อื่นโดยเป็นผู้ทรงวางแผนพัฒนาความเจริญของประเทศ

ข. เรื่องเฉพาะสู่เรื่องกว้าง การลำดับความจากเรื่องเฉพาะสู่เรื่องกว้างนี้ จะเริ่มจากการให้รายละเอียดและบนลงด้วยเรื่องทั่วไปกว้าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประโยชน์ในการทำความสำคัญ ประโยชน์กว้าง ๆ ทั่วไปนี้จะมีลักษณะสรุป般ละเอียดที่กล่าวแล้ว การลำดับความชนิดคนนี้ผู้สอน จะต้องอ่านจนจบย่อหน้าจึงจะเข้าใจเรื่องทั่วหมดได้ เช่น

“ภาษาเป็นวัฒนธรรมซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์แห่งความเป็นชาติ คนภาคเหนือ ย่อมพูดภาษาเหนือ คนภาคใต้ย่อมพูดภาษาใต้ คนภาคอีสานย่อมพูดภาษาอีสาน และคนภาคกลางย่อมพูดภาษากลาง คนแต่ละภาคจะสื่อความเข้าใจภาษา กันได้ก็ต้องมีภาษาหนึ่ง เป็นภาษาที่ใช้กันโดยส่วนรวม ฉะนั้นชาวไทยจึงได้กำหนดภาษากรุงเทพฯ เป็นภาษากลาง ไว้เพื่อสื่อความเข้าใจกันสำหรับคนในชาติ”

ประโยชน์แรกกล่าวถึงภาษาเป็นวัฒนธรรม ประโยชน์ที่ 2-5 ขยายความประโยชน์แรก และประโยชน์สุดท้ายจึงสรุปให้เห็นถึงการกำหนดภาษาชนิดนี้ไว้ร่วมกัน

ก. จุดสุดยอด การลำดับความแบบชุดสุดยอดนี้ จุดที่นำสนใจที่สุดจะอยู่ประโยชน์สุดท้ายอาจเป็นประโยชน์ในการทำความสำคัญแต่ก็ไม่ทำเป็นเสมอไป ทั้งนี้ เพราะประโยชน์ในการทำความสำคัญ อาจอยู่ประโยชน์แรกและขยายความโดยให้รายละเอียดต่อไปจนประโยชน์สุดท้าย ทั้งที่เป็นผลของการบรรยายและทำให้ผู้อ่านพลิกความคาดหมาย เช่น

“สุนขไอลีเนื้อเป็นสุนขที่มีความคลาดสามารถแยกเสียง กลืนและมองเห็นได้ ในระยะไกล เป็นสุนขที่แข็งแรง ว่องไว และซื่อสัตย์ต่อเจ้าของ เจ้าของจึงฝึกปรือให้ช่างดู ความรักใคร่และปรานีตอ้มนเสนอ เมื่อสุนขไอลีเนื้อนมอาบูมากขึ้น ความคล่องแคล่วว่องไว ย่อมหมดไป จึงติดตามเจ้าของไปล่าเนื้อได้ไม่เต็มที่ เจ้าของจึงสังหารมันทั้งโดยไม่อาลัยใจด”

ประโยชน์แรกกล่าวถึงลักษณะของสุนขไอลีเนื้อ แล้วจึงขยายความให้รายละเอียด จนถึงประโยชน์สุดท้ายซึ่งคาวว่า เมื่อสุนขแก่แล้วจะได้รับความเมตตาสงสาร กลับสรุปว่า เมื่อสุนขแก่แล้วไร้ประโยชน์ก็ไม่ควรนิวิตอึกต่อไปอันเป็นสิ่งที่พลิกความคาดหมาย

จ. ลำดับวันเดือนปี การลำดับความแบบลำดับวันเดือนปี เป็นการขยายความ ลำดับก่อนหลังของสิ่งที่เกิดขึ้นตามระยะเวลา การลำดับความเช่นนี้มักอยู่ในเรื่องการเล่า

นิทานชั้งเป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น

“เมื่อปี พ.ศ. 2451 ในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงสถาปนาวัดราษฎร์ในกรุงศรีอยุธยาเป็นวัดราษฎร์ ณ เมืองศรีสัชนาลัย ซึ่งเคยเป็นราชธานีที่สำคัญในสมัยกรุงสุโขทัย เสด็จกรังนั้นได้ทรงพบพระราชบัญญัติประทัดที่ ๑ พระบาทของพระพุทธชูปองค์หนึ่ง เป็นพระพุทธชูปางห้ามญาติคือประทับขัน ยกพระหัตถ์ข้างขวาเสมอพระอุระ หลังจากที่ทรงตรวจพระพุทธชูปะชารุดองค์นั้นแล้ว ทรงพระราชนิรันดร์มาตั้งแต่ต้นที่พระองค์เสด็จขึ้นเกลิงถวายราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ และประทับในวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นวัดราษฎร์ในวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖ เมื่อครั้งเสด็จประพาสทางชลมารคขึ้นไปณท牢อยุธยาและประทับแรมอยู่ ณ พลับพลาต้อนรับเสด็จริมน้ำดำเนินเลี้ยวเจ็ด สำเภาเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก้มเหตุให้ทรงอนุสรณ์ถึงพระพุทธชูปอันศักดิ์สิทธิ์ที่โปรดให้อัญเชิญไปประดิษฐานไว้ ณ องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมนั้นขึ้นมาได้ว่างมีได้ทรงพระราชนานาม จึงโปรดพระราชทานนามพระพุทธชูปดังกล่าวตามนิมิตที่ทรงพินัยเมืองศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยนั่นว่า พระร่วงโรจนฤทธิ์”

การดำเนินความแบบดำเนินวันเดือนปีนี้ มักใช้ขยายความแบบกรรมวิธีด้วย คือมีลักษณะต่อเนื่องกันไปตามลำดับ

จ. ลำดับระบบทางหรือสถานที่ การลำดับความแบบระบบทางหรือสถานที่ มักใช้สำหรับบรรณนาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสร้างจุดสนใจให้ผู้อ่านจากสิ่งในวงแ晕นหรือสิ่งเฉพาะ แล้วจึงขยายกว้างออกไปตามทิศทางที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุมีผล เช่น

“เมื่อขึ้นไปจนถึงยอดพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามแล้ว เรานองลงดูพื้นน้ำ เจ้าพระยาเป็นสีเขียวดังมรกต ระลอกคลื่นในแม่น้ำเจ้าพระยาวิ่งໄล่ล้อกันเจ้าท่าฝั่ง ฝากฝั่งตรงข้ามเป็นบริเวณปากคลองตลาดมีตึกрамบ้านช่องแฉอดยัดเยียด เรือค้าขายจอดอยู่แน่นหนัด ถัดขึ้นไปจะมียอดเจดีย์แหลม ๆ สะเกกระยะซึ่งเป็นบริเวณวัดพระเชตุพนฯ และพระบรมมหาราชวัง ด้านขวามีมององเห็นสะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ ทอดเชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ และกรุงธนบุรีเดิมเข้าด้วยกัน ส่วนด้านซ้ายมีอุกไปจะเห็นสะพานพระปืนเกล้าฯ เชื่อมระหว่างสองฝากฝั่งทอดยาวสุดโถงແน้น้ำเจ้าพระยาด้านนี้”

การลำดับความลำดับระยะทางหรือสถานที่นี้ จะกล่าวถึงที่อยู่ใกล้แล้วก่ออย่างไร

1.3 สัมพันธภาพ สัมพันธภาพคือ การเกี่ยวข้องสัมพันธ์และถูกต้องเกี่ยวนেื่องกัน ย่อหน้าที่มีสัมพันธภาพจริงประกอบด้วยประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีเหตุผลและถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์อันทำให้ผู้อ่านติดตามความคิดของผู้เขียนไปทีละขั้น ย่อหน้าอาจมี เอกภาพและมีการขยายความที่ดี แต่ถ้าปราศจากสัมพันธภาพแล้ว ย่อหน้านั้นย่อมเป็น ย่อหน้าที่ไม่ได้โดยสิ้นเชิง

ย่อหน้าที่ขาดสัมพันธภาพ

“ในการตีเข้า บุคคลต้องระมัดระวังทุกอิริยาบถในการเคลื่อนที่ขณะตีเข้า บุคคลควรรู้ข้อมูลของตนและต้องเรียนรู้ว่าการเคลื่อนที่ของตนจะเป็นผลกระทบต่อ นักตีเขาก่อนอื่น ๆ เพราะคนนั้น เมื่อนักตีเขารู้ว่าในระหว่างอันตราย เขายังทำให้เพื่อน นักตีเขาก่อนอื่น ๆ เกิดอันตรายขึ้นเหมือนกัน หลายครั้งระหว่างการตีเข้า ท่านจะพบว่าส่วนที่ สามนิ้วมือและนิ้วเท้าได้ช่วยพยุงตัวท่านไว้ได้ และท่านย่อมทราบอีกว่า เชือกเดินเล็ก ๆ สามารถช่วยให้ท่านรอดตายได้ เครื่องมือทั้งหมดดังต่อไปนี้ หมุดเล็ก ๆ จนถึงเชือกยาว ๆ จะต้องตรวจตราและเก็บไว้อย่างระมัดระวัง เพราะว่ากีฬาประเภทนี้ ความผิดพลาดอาจนำไปสู่ ความตายได้”

แม้ว่าย่อหน้านี้จะขาดประโยชน์จากการดำเนินการ แต่ก็มีได้ขาดเอกภาพ เพราะว่า ผู้อ่านสามารถเห็นจุดมุ่งหมายสำคัญของผู้เขียนที่ให้คำแนะนำในการตีเข้า แต่ย่อหน้านี้ขาด สัมพันธภาพແน่นอน ประโยชน์แรกและประโยชน์ที่ 2 ต่อเนื่องกัน แต่คำว่า “เพราะคนนั้น” ในประโยชน์ที่ 3 ควรจะนำผู้อ่านให้คาดหวังถึงผลที่จะตามมา แทนที่จะขยายความประโยชน์ที่ 2 ประโยชน์ที่ 4 ว่ากลับมากล่าวถึงอันตรายส่วนบุคคล ส่วนประโยชน์ที่ 5 กลับจากอันตรายส่วน บุคคลมาเป็นความสำคัญในการเตรียมเครื่องมือ ประโยชน์ที่ 5 นี้ไม่เรียงลำดับความก่อนหลัง จึงไม่มีสัมพันธภาพ เพราะว่า การเตรียมเครื่องมือควรเริ่มก่อนการตีเข้า

ย่อหน้าที่มีสัมพันธภาพ

“ความรู้เบื้องต้นส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการตีเข้า การตีเข้าเป็นกีฬา ที่ให้ความสนุกสนานมากที่สุดอย่างหนึ่ง ซึ่งท่านและผู้ร่วมงานของท่านจะต้องตัดสินใจด้วย ตนเองเมื่ออุปกรณ์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งขณะนั้น ความรับผิดชอบของตนเองนี้เป็น ทั้งการให้รางวัลและบทลงโทษที่สูงค่ายิ่ง กล่าวคือ เป็นสิ่งหนึ่งที่ให้ความพึงพอใจและความ สนุกสนานในการปืนป้าย ในบางครั้งอาจเกิดความผิดพลาดบกพร่องขึ้น นั่นหมายถึงว่า ท่าน จะต้องเตรียมตัวของท่านให้ผ่านพ้นไปได้โดยอาศัยความชำนาญ เทคนิค และสภาพร่างกาย ที่แข็งแกร่ง นั่นคือท่านต้องมีการตัดสินใจที่ดี มีวินัยในตนเองในขณะนั้น เพื่อว่าท่านจะได้ ประคองตนให้พ้นภัยได้”

ย่อหน้านี้มีสัมพันธภาพ โดยที่ผู้เขียนตั้งใจความสำคัญไว้ที่ประโยคแรก ประโยคที่ 2 ขยายความว่า ความรู้เบื้องต้นส่วนบุคคลนั้นหมายถึง ผู้ใดเข้าจะต้องรู้จักตัดสินใจ ประโยคที่ 3 กล่าวถึง ความพึงพอใจในความรับผิดชอบจากการตัดสินใจนั้น ๆ ประโยคที่ 4 ขยายความบทลงโทษและวิธีที่หลักเดี่ยงบทลงโทษนั้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยได้ จึงกล่าวได้ว่า ย่อหน้านี้มีสัมพันธภาพโดยตลอด

2. รูปแบบของย่อหน้า

รูปแบบของย่อหน้า 2 ประเภทคือ

2.1 รูปแบบพื้นฐาน (Basic)

2.2 รูปแบบพิเศษ (Special)

2.1 รูปแบบพื้นฐาน รูปแบบพื้นฐานของการเขียนย่อหน้า แบ่งออกได้ดังนี้คือ

2.1.1 ย่อหน้าที่ประยุกต์ใช้ความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า (The Topic-Sentence-First Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ ประยุกต์ใช้ความสำคัญจะอยู่ต้นย่อหน้า ต่อจากประยุกต์ใช้ความสำคัญจะเป็นประยุกต์ขยายความ เช่น

“**ความชื่อตรงต่อหน้าที่** คือ ตั้งใจกระทำการงานซึ่งได้รับมอบให้เป็นหน้าที่ของตนนั้นโดยชื่อสัตย์สุจริต ใช้ความอุตสาหะวิริยภาพเต็มสติกำลังของตน ด้วยความมุ่งหมายให้กิจการนั้น ๆ บรรลุถึงขั้นความสำเร็จโดยอาการอันดงงานที่สุดที่จะพึงมีหนทางจัดทำไปได้

2.1.2 ย่อหน้าที่ประยุกต์ชื่อเรื่องอยู่ต้นย่อหน้า (The Title-Sentence-First Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ จะมีชื่อเรื่องอยู่ต้นย่อหน้า แต่ไม่ใช้ใช้ความสำคัญของย่อหน้า จากนั้นจึงเป็นการขยายความสิ่งที่เกี่ยวข้อง ย่อหน้าประเภทนี้มักเขียนในการเขียนอธิบายคำนำ หรือสรุปความ เช่น

“**สยามเป็นประเทศที่อุดมด้วยสัญลักษณ์เกี่ยวกับนามากกว่าประเทศอื่นใดในโลก** น้ำแทรกชื่นอยู่ในสิ่งต่าง ๆ เต็มไปหมด ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรม วรรณกรรม นาฏศิลป์ ศิลป์พื้นบ้าน จิตรกรรม ประดิษฐกรรม สถาปัตยกรรม หรือการแสดงผังเมือง แต่ไม่ปรากฏว่า นักวิชาการผู้ใดเคยอธิบายปรากฏการณ์พิเศษคงกล่าวเลย ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเขียนขึ้น เพื่ออธิบายปรากฏการณ์พิเศษที่ปรากฏอยู่ในศิลปวัฒนธรรมไทยและในขณะเดียวกันก็เพื่ออธิบายความหมายและน่อเกิดอันแท้จริงของวัฒนธรรมไทย”

2.1.3 ย่อหน้าที่ประยุกต์ใช้ความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า (The Topic-Sentence-Last Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ จะมีประโยชน์ขยายความอธิบายมาก่อน และสืบสุดย่อหน้าลงด้วยประโยชน์ใจความสำคัญ เช่น

“สุ่นไปจากพื้นดินแห่งโภกนี้ได้ 46,000 โยชน์ ถึงสารคหันแรกเรียกว่าชาตุมหา-ราชิกภูมิ แปลว่า แคนแห่ง 4 Maharaj สารคหันนี้ตั้งอยู่เหนือจอมญาณชรา อันเป็นเทือกเขา แรกในเทือกทั้ง 7 ที่ล้อมรอบเขาพระสูเมรุ บนยอดเขาญาณชราทั้ง 4 ทิศโดยถือเอาพระสูเมรุ เป็นหลัก มีเมืองใหญ่ 4 เมือง เมืองอยู่ทิศตะวันออกของเขาพระสูเมรุ มีท้าวศตรูเป็นพระยา เป็นใหญ่แก่บริวารพากนธรรพ์ เมืองทางทิศตะวันตก มีท้าววิรุปักษ์เป็นพระยา เป็นใหญ่ แก่พากนาค เมืองฝ่ายทิศใต้ มีท้าววิรุพหก เป็นพระยา เป็นใหญ่แก่พากกุณภัณฑ์ เมืองฝ่ายทิศเหนือ มีท้าวไฟশเป็นพระยา เป็นใหญ่แก่พากยักษ์ ห้ามหาราชทั้ง 4 นี้ เรียกเป็นสามัญว่า ห้ามจุโภกบาลหรือโภกบาลทั้ง 4 ก็อเป็นผู้ดูแลรักษาโภกทั้ง 4 ทิศ”

2.1.4 ย่อหน้าที่ประโยชน์ใจความสำคัญอยู่ภายในย่อหน้า ประโยชน์ขยายความอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า (The Internal–Topic–Sentence Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ จะมีประโยชน์ขยายความอธิบายน้ำมาก่อนและมีประโยชน์ใจความสำคัญอยู่ภายในย่อหน้า และจึงขยายความต่อไปจนจบย่อหน้า เช่น

“มนุษย์เมื่อเกิดมา ก็เหมือนกับสัตว์อื่น ๆ ก็อีไม่มีอะไรติดตัวมา นอกจากสิ่งที่เป็นกรรมพันธุ์ทางเชื้อชาติและสิ่งที่เป็นสัญชาตญาณ มนุษย์และสัตว์พอเกิดมา ก็มีแผ่นดินที่อยู่ มีลมอากาศสำหรับหายใจและมีสิ่งอื่นอีกหลายอย่าง สิ่งที่กล่าวเหล่านี้ธรรมชาติเป็นผู้ให้ไว้ จึงกล่าวได้ว่าเป็นวรคแห่งธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์และสัตว์เป็นพยาท เหตุนี้ มนุษย์และสัตว์ จึงได้ชื่อร่วมว่าเป็นสัตว์โลก เพราะเป็นผู้มีส่วนได้รับวรคแห่งธรรมชาติร่วมกัน”

2.1.5 ย่อหน้าที่ประโยชน์ใจความสำคัญอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า (The–Reiterated–Topic–Sentence Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ ประโยชน์ใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า ต่อไปจึงขยายความ จนจบย่อหน้าและลงท้ายด้วยใจความสำคัญอีกครั้งหนึ่ง เช่น

“ภาษาที่เกิดขึ้นในชั้นแรก อาจเลียนจากเสียงสัตว์ร้องหรือเสียงที่ เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เหตุนี้คำพูดบางคำในภาษาต่าง ๆ จึงมีเสียงคล้ายคลึงกัน เช่น แมว ก้า ชั่ง กัง ตั้ง ซึ่อ เอาตามเสียงที่มันร้อง หรือคำเช่น ชือ ๆ เป็นเสียงลมพัดกระแทบสิ่งต่าง ๆ ปัง กี เป็นเสียงระเบิด ตูม กี เป็นเสียงทุ่มทึ่งของหนัก เหล่านี้เป็นต้น อาจตั้งเอาตามเสียงที่มนุษย์ ได้ยิน คำนิคิดนี้ย่อมมีแทรกอยู่ในภาษาตามนัย เรียกว่าภาษาเลียนเสียง”

2.1.6 ย่อหน้าที่เป็นประโยชน์ซึ่งมีสองใจความสำคัญในย่อหน้า (The Dual–Topic–Sentence Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ จะมีสองใจความสำคัญ ใจความสำคัญหนึ่งจะเริ่มก่อน แล้วจึงขยายความ และขึ้นใจความสำคัญที่สอง ต่อไปจึงขยายความจนจบย่อหน้า เช่น

“**ความกล้า ความสุภาพ** เป็นคุณสมบัติสำคัญแท้จริงที่นับถือความเป็นบัณฑิต ความกล้า หมายถึง ความอาจหาญที่จะก้าดจะพูด จะทำสิ่งที่ถูก ในทางที่สุจริตจริงใจ เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญให้เกิดแก่ตน แก่ส่วนรวม ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคคลเกิดความแข็งขันและมั่นใจในการทำความดีทั้งปวง ความสุภาพหมายถึง ความมีกิริยา文雅 ใจที่ประณีตเรียบร้อย ไม่ทุจริตและหยาบคาย เป็นปัจจัยเชิดชูความเป็นผู้ดี มีการศึกษาและน้อมนำผู้อื่นให้นิยมยินดีในตน ส่องประการนี้ เป็นคุณธรรมนำให้เกิดความดีความเจริญและความร่มเย็นมั่นคงโดยแท้”

2.1.7 ย่อหน้าที่มีประไยกใจความสำคัญแสดงนัย (The Implied-Topic-Sentence)

ย่อหน้าประเภทนี้ ประไยกใจความสำคัญแสดงนัยให้เห็นโดยการพรรณนาซึ่งให้ความรู้สึกที่แบลกหรือผิดไปจากธรรมชาติ เช่น

“ท้องทุ่งและหุ่นไส้กาที่เก่าๆ ชาวนาสายเล็ก ๆ ที่ไหลผ่านทุ่ง วัดร้างกลางนาที่มีหมู่ไม้รกร้างปักคลุมเขียวครึ่ง ตรงข้ามกับทางเข้าหมู่บ้านที่มองเห็นแต่หลังคาจากเรียดินต้องแสงแดดอ่อนในยามเย็น ก柏เหล่านี้เหมือนภาพฝัน ข้าพเจ้ามีความสุขอย่างประหลาดเมื่อภาพเหล่านี้กระซิ่งอยู่ต่อหน้าข้าพเจ้า ชาวนาสายเล็ก ๆ นั้นข้าพเจ้าเคยตกปลา ท้องทุ่งแห่งนี้ก็เช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าเคยตื่อนรุ่งมาเดียงได้รุ่งย่างนา นานแสนนานที่ข้าพเจ้าไม่ได้ออยู่ที่นี่ความรักความมุกพันต่ออันอันเป็นที่เกิดบั้งคองติดตรึงอยู่ในความทรงจำซึ่งยากจะลืมเลือนได้”

2.1.8 ย่อหน้าที่เป็นประไยกเดียว (The Single-Sentence Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ จะมีประไยกเดียวซึ่งอาจเป็นประไยกยาวหรือประไยกสั้นก็ได้ เช่น

“อันคำว่า ต่างภาษา นั้น คืออะไร”

“นางนั่นมีหน้าเหมือนพระจันทร์วันเพลู มีผิวดังเมฆสีนิลโลหิตซึ่งอุ้มฝนห้อยอยู่ในฟ้า มีผิวซึ่งเย็บด้วยกระดาษให้ได้ลาย มีตาเหมือนเนื้อทรายซึ่งระวางภัย ริมฝีปากเหมือนดอกทันทิน คอเหมือนก้อนกษาลา มีอเมนมีน้ำเสียงแห่งห้องสังข์ เอวเหมือนเอวเสือดาวนาทเหมือนดอกบัว พร้อมด้วยลักษณะงามของบัวแห่งราชวงศ์ไทยเราที่แห่งกาภย์กลอนกีพลดอยเอออย่างมาเห็นงามไปด้วย”

2.1.9 ย่อหน้าประเภทย่อความ (The Abbreviated Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ ถือการย่อความให้กระชับความโดยไม่ต้องให้รายละเอียดมากนัก แต่เนื้อความสัมพันธ์กับสิ่งที่กล่าวแล้วโดยตลอด เช่น

“ปรัชญาเป็นสิ่งที่แยกได้อย่างพอดีระหว่างสิ่งที่เราเรียกว่า “ประสบการณ์” กับ “ธรรมชาติ” อย่างแรกหมายรวมถึงการรับรู้ของมนุษย์ทั้งหมด ส่วนอย่างหลังหมายถึง ปรากฏการณ์ทั้งหลายที่เกิดรอบตัวมนุษย์ สำหรับปรัชญาตนขย่อ้มมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินไประหว่างสิ่งทั้งสองนี้”

2.1.10 ย่อหน้าขายความ (The Extended Paragraph)

ย่อหน้าประเกคนี้ เป็นย่อหน้าที่ขยายความต่อจากย่อหน้าที่มีใจความสำคัญอยู่แล้ว เป็นการอธิบายหรือบรรยายให้ชัดเจนและแจ้งยิ่งขึ้น เช่น

“การอวดรู้ยิ่งกว่าครูเช่นนี้ ไม่ใช่จะมีในสมัยโบราณนี้มีอีก ถึงเมื่อสองพันปีเศษ ล่วงมาแล้วก็มีเหมือนกัน ตัวอย่างสำคัญของคนจำพวกนี้ก็อี เทวทัต ซึ่งเริ่มแรกก็เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า แต่อศัยเหตุที่มีจิตทะเบียนอย่างจะเป็นใหญ่และมีชื่อเสียง จึงได้มีจิตริษยาแก่พระสาวกอื่น ๆ จนพาให้กล้ายเป็นผู้ที่ตีเตียนพระพุทธเจ้าว่าทรงคำเอียง เลือกที่รักมากที่ซึ่ง เลยก็ต้องถูกได้ออกจากคณะพุทธสาวก เทวทัตก็ไปตั้งคณะของตนเองขึ้นใหม่ ตั้งตนเป็นคณอาจารย์และพอใช้ภาษาของตนขึ้นโดยพระพุทธวัจนะและกล่าวว่า “แค่เกิดต่าง ๆ เช่นกันล่า ว่า เมื่อห้ามมิให้ฆ่าสัตว์แล้วก็ควรจะห้ามมิให้บริโภคนเนื้อสัตว์ด้วยที่เดียวจึงจะถูก” เริ่มตัวย การยกเวทอะคาเดมีต้องเช่นนี้ก่อน แล้วเมื่อไม่มีใครเข้าฟังหรือมีคนเข้าตีเตียนก็กลับโทรศัพท์ เลยก็ตั้งความเพียรที่จะทำลายคณะพุทธสาวกด้วยอุบายนั่นต่าง ๆ และเมื่อไม่เป็นผลสำเร็จสมความปรารถนาแล้วจึงต้องเลยคิดประทุษร้ายต่อพระองค์พระพุทธเจ้าโดยตรง พยายามใช้อุบาย ปลุกประชานมชีพด้วยประการต่าง ๆ เช่นต้อนข้างนาฬาคิริเข้าไปประจำทำร้ายพระองค์ เป็นต้น จนในที่สุดเทวทัตก็ต้องถึงแก่ความพินาศ เพราะแพ้ภัยตนเอง ผู้พ่อไปประพฤติเป็นอย่างที่ อุตรีในทางการเมืองน่าจะล้มเรื่องเทวทัตเสียแล้ว หรือบางทีจะไม่ได้เคยทราบเลยก็อาจจะเป็นได้ จึงได้เข้าใจผิดคิดว่าตนเป็นคนเก่งทันสมัย แท้จริงเป็นลูกศิษย์เกรเทวทัตต่างหาก”

2.1.11 ย่อหน้าแบบบรรยาย (The Paragraph of Narrative Details)

ย่อหน้าประเกคนี้ เป็นย่อหน้าแบบบรรยายให้เห็นภาพคมชัดขึ้น อาจจะเป็นการบรรยายรูปร่าง เรื่องราว หรือเล่าเรื่องสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ เช่น

“ในจุลศักราช 1145 ปีเตาะ เบนญจศก โปรดให้ตั้งกองสักเลขไพร่หลวงสม กำลังและเลขหัวเมืองทั้งปวง แล้วให้เกณฑ์ทำอธิฐานใหม่ไว้ ให้ไปรื้อคำแพลงเมืองกรุงเก่า ลงมาบ้าง ลงมือสร้างพระราชทั้งพระบรมมหาราชวังและพระราชวังนวรสถานมงคลในปืนน โปรดให้รื้อป้อมวิชเยนทร์และคำแพลงเมืองชนบุรีข้างฝากตะวันออกเสีย ขยายพระราชวังให้กว้าง ออกไปกว่าเก่า เกณฑ์เขมร 10,000 เข้ามาชุดคลองคูพระนกรด้านตะวันออก ตั้งแต่บังคำภู ตลอดมาออกแม่น้ำข้างใต้เหนืออวลดามปลิ้น ยาว 85 เส้น 13 วา กว้าง 10 วา สีก 5 ศอก

พระราชทานชื่อว่า คลองรอบกรุง ด้านแม่น้ำตั้งแต่ปากคลองรอบกรุงขึ้นไปจนปากคลองข้างหน้าอ ยาร 91 เส้น 16 วา รวมทางน้ำรอบพระนคร 177 เส้น 9 วา แล้วขุดคลองหลอดจากคลองคูเมืองเดิม 2 คลอง ออกไปบรรจบคลองรอบกรุงที่ขุดใหม่ และขุดคลองใหญ่หน้าอ วัดสะแกอีกคลองหนึ่ง พระราชทานนามว่า คลองมหานาค เป็นที่สำหรับประชาชนชาวพระนครจะได้ลงเรือไปประชุมเล่นเพลินและสักวัวในเทศบาลถูกน้ำ เหมือนอย่างครั้งกรุงศรีอยุธยาเก่าและวัดสะแกนั้น เมื่อขุดคลองมหานาคแล้ว พระราชทานนามเปลี่ยนใหม่ว่า วัดสะแก และขอเรงานมรที่เข้ามาขุดคลองให้ช่วยขุดราบทามที่พระอุบลสถาปัตยใหม่ด้วย”

2.1.12 ย่อหน้าแบบพรรณนา (The Paragraph of Descriptive Details)

ย่อหน้าประเภทนี้ เป็นการพรรณนาให้เกิดภาพให้เห็นจินตนาการ ให้เห็นสืบสานสภางาม เช่น

“ทินกรลับเหลี่ยมเข้าไปแล้ว หมู่ปักยินโใบขบินสู่รังรัง พร้อมด้วยอาหารสำหรับลูกน้อย มันไม่ต้องหุดนานเป็นแห่ง ๆ เมื่อนการจราจรในกรุงหลวง ถึงรังແถ้า ป้อนเหยื่อให้สกุณไปดูก ปากก็ร่องดำน้ำ ดูมันมีความสุขกว่ามนุษย์ผู้ดื่นรอนอยู่ในกลุ่มควันแห่งท่อไอเสีย

จะนีน้อยห้อยหัวเรียกผัวมัน ขณะที่ห้องฟ้าด้านปีจิมที่สเปลี่ยนจากส้มอ่อนเป็นแดงจัน พระพายเดือยฉิว ใบไม้ไฟน้อย ๆ เมื่อนโภกมือล่าทิวากล ความมืดค่อย ๆ ก้าบคลานเข้ามาปกคลุมโลกส่วนนี้”

2.1.13 ย่อหน้าแบบยกตัวอย่าง (The Paragraph of Examples and Illustrations)

ย่อหน้าประเภทนี้ จะมีการขยายความและยกตัวอย่างประกอบหรือขยายความสนับสนุนให้เห็นว่าจริง อาจเป็นตัวอย่างเดียวหรือหลายตัวอย่างก็ได้ เช่น

“ในเรื่อง “ยุทธภัย” ของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าได้พยาบານที่จะอธิบายให้เห็นว่า การที่จะละเว้นไม่เกี่ยวข้องกับการทราบนั้น ไม่เป็นเหตุที่จะป้องกันมิให้เราต้องได้รับผลร้ายแห่งการสังคมนี้ได้ ในบัดนี้ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะให้ท่านรู้สึกว่า เมื่อถึงเวลาที่สังคมนี้เกิดขึ้นแล้ว การที่ท่านจะไว้วางใจในผู้อื่นหรือส่งอื่นออกจากการแข่งขันท่านเองแล้วจะหาสาระอย่างไรไม่ได้เลย ขอให้ดูประเทศไทยและนกรลูกเชื้อมเบอร์กเป็นตัวอย่าง ความเป็นกลางแห่งเมืองทั้งสองนี้ มหาประเทศไทยได้รับประคันแล้ว แม้ถึงเช่นนั้นก็ต้องทั้งสองเมืองนี้ยังไม่พ้นจากการถูกกองทัพศรีอยุธยา นกรลูกเชื้อมเบอร์กนั้นไม่มีกำลังทหารอย่างไรเลย จึงต้องส่งเงินเอาไว้ออกดูกองทัพเช่นเดียวกัน ในเมื่อกองทัพเชื้อมเบอร์กได้ยกข้ามแดนและเตรียมการยุทธภัยในอาณาเขตและต่อไปยังอาจจะเห็นกองทัพฝรั่งเศสกระทำการดุจเดียวกันอีกที่เป็นได้ส่วนประเทศไทยและเมืองนั้น มีกองทัพซึ่งเล็กก็จริงอยู่แต่มีความกล้าหาญ เพาะทหารล้วนเป็น

คนที่รักชาติน้านเกิดเมืองนอนของเขารอยแยกห่าง ถึงแม้ว่ามีกำลังน้อบกว่าฝ่ายข้าศึกเป็นอันมากก็ยังได้กระทำการสำเร็จเป็นครั้งคราว และในเวลานี้ก็ยังสามารถทำความลำบากให้แก่เชอร์มนชั่งเปรียบนหนึ่งอ่อนน้ำยักษ์ฉะนั้นได้ ข้าพเจ้าได้หอบยกอาประเทศาเล็กหึ่งสองนี้ขึ้นมากล่าวเป็นอุทาหรณ์เพื่อแสดงความจริงอันแน่นอนแห่งข้อความที่ว่า ชาติทุกชาติย่อมอาศัยความจริงภักดี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกล้าหาญและความพยายามอันมั่นคงแห่งชนชาตินั้น การที่จะอาศัยหรือหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากข้างอื่นนั้น เป็นความหลงอย่างใหญ่ที่สุดซึ่งถึงจะลำบากเท่าใด ๆ ก็ตามที่ นับว่าเป็นสิ่งซึ่งควรและจำเป็นต้องทำลายเสียให้สูญลงจนได้”

2.1.14 ข้อหน้าแบบเปรียบเทียบหรือแนวเทียบ (The Paragraph of Comparisons or Analogies)

ข้อหน้าประเภทนี้ ใช้ความเหมือนในการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นชัดเจน แต่ถ้าสืบต่อ ๆ มีความแตกต่างกัน ก็จะใช้แนวเทียบขยายความเพื่อให้เห็นความแตกต่างชัดเจนขึ้น เช่น

“การที่จะเรียนวิชาได้โดยวิธีได้มีสำคัญ ข้อสำคัญอยู่กับตัวผู้เรียนต่างหาก เปรียบเหมือนแต่งกายจะดองด้นน้ำส้มฟรังก์ได้ ดองด้วยน้ำกระเทียมก็ได้ เมื่อดองแล้วก็ อร่อยหึ่งสองอย่าง ข้อสำคัญคือแต่งกายที่จะเออalingดองจะต้องเป็นแต่งที่ยังไม่เน่า ถ้าเน่าเสีย แล้ว จะดองด้วยน้ำกระเทียมหรือน้ำส้มขาดละคำลีน มันก็ไม่เป็นรสทั้งนั้น บุคคลที่สืบเสาะ เล่าเรียนวิชาเก็นมีอ่อนแต่งกายดอง ถ้านิสัยใจชอบนั้นเน่าเสียแล้ว ถึงจะรู้ว่าเรียนด้วยวิธีใด มันก็คงไม่เป็นเรื่องทั้งสิ้น”

2.1.15 ข้อหน้าแบบตรงกันข้าม (The Paragraph of Contrasts)

ข้อหน้าประเภทนี้ เป็นข้อหน้าที่ขยายความโดยการเปรียบเทียบเช่นเดียวกัน แต่เปรียบเทียบให้เห็นลักษณะที่แตกต่างกันหรือตรงกันข้าม เช่น

“ถ้าจะกล่าวถึงกว่าผู้มีชื่อเสียงในสมัยรัชกาลที่ 2 ชื่นมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คงได้แก่ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชัยในรัศ กับ สุนทรภู่ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชัยในรัศ ทรงเป็นเจ้านายผู้สูงศักดิ์ อยู่ในเพศ บรรพชิต ทรงนิพนธ์วรรณคดีหลายเรื่องซึ่งส่วนใหญ่มากเป็น โคลงและฉันท์ อันเป็นฉันทลักษณ์ ที่ราชสำนักมีความถูกต้องอย่างยิ่ง ส่วนสุนทรภู่เป็นกวีที่แต่งกลอนเข้าถึงจิตใจชาวบ้าน มีชีวิตอยู่ในเพศราواสที่กล่าวกันว่า เมาเข้าค่า บทกวีเข้าถึงจิตใจของประชาชนทุกหมู่เหล่า เราถือว่าสุนทรภู่คือกวีของประชาชน”

2.1.16 ข้อหน้าแบบเหตุและผลที่เกี่ยวข้อง (The Paragraph of Causes and Consequences)

ข้อหน้าประเภทนี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดที่เป็นต้นเหตุของเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือผลที่เกิดขึ้นตามมา ข้อหน้าประเภทนี้จะกล่าวเน้นย้ำ ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น

“สมมุตฐานของโกรอนไม่หลับอาจจะเป็นได้ทั้งจากเรื่องในร่างกาย คือ ความเปลี่ยนแปลงของประสาทหรือร่างกายและเรื่องนอกร่างกายคือสิ่งแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจหรือประสาท ที่นั้นได้ว่ามีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ความวิตกกังวล อาการประสาทล้าเพราะทำงานมากเกินไป อารมณ์ตึงเครียดเพราะเหตุหนึ่งเหตุใด เช่น ความกลัว ความตื่นเต้น ความโกรธ ความเสียใจ หรือความผิดหวังและความคิดฟังซ้ำ เป็นต้น”

2.1.17 ข้อหน้าแบบเรียนเรียงคำชี้ในหน้า (The Paragraph of Restatements)

ข้อหน้าประเภทนี้ มุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจแจ่มชัด โดยการขยายความให้มีความสัมพันธ์กับความคิดและเน้นทวนแนวความคิดเดิมด้วย เช่น

“สิ่งที่น่ากลัวที่สุดในการดำรงชีวิตในเมืองหลวง ก็คือ การมีเพื่อนบ้านล้อมรอบมากมายและมีเพื่อนฝูงที่ไม่ค่อยรู้จักมักคุ้นกัน ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายนุ่ย บางครั้งต้นไม้สีเขียวต้นเดียวซึ่งมีค่ามากกว่าสักกิ่งแค่ไหนก็เป็นร้อยเป็นพันคน เมื่อมีผู้ประสบภัยห้ามรมสายตาของผู้คนมากมายที่ห้อมล้อมเบี่ยงเบี้ยดกันเข้ามาด้วยความอยากรู้อยากเห็น บังคับอาจสมน้ำหน้า บังคับอาจแซงซักหักกระดูก บังคับอาจอยากรู้ด้วยความสนใจ จะมีบังคับเท่านั้นที่ให้ความช่วยเหลือด้วยใจเมตตา ผู้ประสบภัยห้ามรมจึงเกลียดชังผู้คนเหล่านี้ ในท่ามกลางมนุษย์อันกรุร้ายในท้องถนน จะทำให้เกิดความรู้สึกว่า มนุษย์ที่แอดดับดับเย็บเบี้ยดกระแทก จนทำให้เคลื่อนไปได้โดยเท้าไม่ติดดิน ความรู้สึกขณะนั้นก็คืออยากระหักหันกลัวๆ ไปรุ่งๆ ตกห้องหนึ่ง แล้วอ้าปากหายใจเอืออาศาที่บีบตุ๊ก “ไว้ให้เต็มปอด”

2.1.18 ข้อหน้าแบบสร้างความเข้าใจชักเจน (The Paragraph of Denials and Negations)

ข้อหน้าประเภทนี้ จะมีคำอธิบายรายละเอียดต่างๆ เพื่อแสดงให้เข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นไปต่างๆ อย่างมีเหตุผล เป็นการแก้ความเข้าใจผิดอันอาจมีขึ้น เช่น

“คำว่า ความสามารถนั้น คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าอย่างไร คำว่าความสามารถนั้นมีบังคับก็เข้าใจกว้างๆ บังคับก็เข้าใจแต่แคบๆ อย่างที่แบนคือ ให้ทำการได้ดีเต็มตามวิชาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ก็เรียกว่าเป็นคนที่มีความสามารถเดียบแล้ว แต่เท็จจริงควรจะใช้คำว่า ชำนาญ จะหมายความกว่า เปรียบเหมือนช่างไม้ ช่างเหล็ก หรือช่างอะไรๆ ที่ทำงานดีๆ ก็หากล่าวไม่ว่า เขาสามารถ มากกล่าวแต่ว่า ฝีมือดี และผู้ที่เชี่ยวชาญ ขับรถเก่งๆ ก็หากล่าวไม่ว่า เขายสามารถ กล่าวแต่ว่า เขาชำนาญ แต่ที่ผู้ที่ได้รับรู้วิทยาการอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วและใช้ความรู้นั้นโดยอาการอันช่างของ มากกล่าวกันว่าเขาสามารถซึ่งเป็นการส่งเสริมเกินกว่าที่ควรไปโดยแท้ อันที่จริง

ผู้ที่ได้เรียนการซ่างไม้ งานทำการในหน้าที่ของเข้าได้ดีทุกสถานแล้วไม่เลวไปกว่าผู้ที่ได้เรียนกฎหมายจนว่าความได้นั้นเลย เป็นแต่ช้านาญการคนละอย่างเท่านั้นแต่ถ้าจะแปลคำสามารถให้กว้างออกไปต้องแปลว่า สิ่งซึ่งกระทำให้ความเป็นใหญ่มีมาแต่ผู้ที่มีอยู่และจะแปลให้คือกว่านี้ ก็ยาก เพราะความสามารถเป็นสิ่งซึ่งมีได้อยู่ในตัวบุคคลเอง หากใช้เพราะขึ้นโดยหาความแน่นมาก ๆ ในเวลาสอบไปในโรงเรียนหรือโดยได้ประภาคนี้ยับ Hariy ฯ ในที่หมายได้ การแปลคำว่า สามารถ แค่นี้ไปนั้นแหล่ทำให้เป็นเครื่องบ่งความโถมนัสแห่งบุคคลบางจำพวกเป็นอันมาก คำว่า สามารถควรจะแปลเสียให้กว้างที่เดียวว่า “อาจจะทำการงานให้เป็นผลสำเร็จได้ซึ่งกว่าผู้ที่มีโอกาสเท่า ๆ กัน” เช่นต่างว่า 2 คน ได้เรียนหนังสือโรงเรียนเดียวกัน สอบໄล์ได้ปาน ๆ กัน ได้ไปยูโรปด้วยกัน เรียนเท่า ๆ กันอีกและกลับมาพร้อมกัน เข้ารับราชการพร้อมกันในหน้าที่ คล้าย ๆ กัน แต่ครั้นเมื่อทำงานแล้ว คน 1 รู้จักใช้วิชาของตนให้เหมาะสมแก่ก้าลเทศะและสมเหตุ สมผล อีกคน 1 ต้องเคยให้หนายชี้หนทางให้ทำก่อนจึงทำ เช่นนี้นับว่าคนที่ 1 เป็นผู้มีความสามารถมากกว่าคนที่ 2”

2.2 รูปแบบพิเศษ รูปแบบพิเศษของการเขียนข้อหน้า แบ่งออกได้ดังนี้คือ

2.2.1 ข้อหน้าแบบอนุกรม (The Series Paragraph)

ข้อหน้าประเภทนี้ จะมีการบรรยายและพรรณนาเป็นชุด ๆ ต่อเนื่อง กันไปหรือเป็นชนิด ๆ ต่อเนื่องกันไป เช่น

“สินค้าของลังกา มีแก้วตาแมว แก้วใสสีแดง การบูร พลอยน้ำเงิน และพลอยแดง ผลผลิตจากแผ่นดินมีอ่อนเชย เปลือกไม้มูลาน เครื่องหอมทั้งกลิ่นแรงและกลิ่นสุขุม พ่อค้าต่างชาตินำสินค้าต่อไปปืนมาแลกเปลี่ยน เช่น ไม้แก่นจันทน์ การพูร ทองคำ เมิน เครื่องเคลือบ ม้า ช้าง และแพรพรรณ”

2.2.2 ข้อหน้าแบบขัดแย้ง (The Antithesis Paragraph)

ข้อหน้าประเภทนี้ จะมีการเสนอความคิดที่ขัดแย้งกัน เหตุการณ์ ที่ขัดแย้งกัน บุคคลที่ขัดแย้งกัน รวมทั้งวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่ขัดแย้งกัน ประโยชน์จะมีลักษณะ ถ่วงดุลกันโดยตลอด เช่น

“คนชั่วกับคนดีย่อมมีลักษณะแตกต่างกันขัดเจนทั้งการดำรงชีวิต ความประพฤติ และการกระทำ คนชั่วเหมือนกับหม้อดินแตกสายร่ายและซ่อมยาก แต่คนดี เปรียบเหมือนหม้อทอง ยากที่จะแตกแต่ประสานร่าย คนชั่วใจอย่างหนึ่ง ปากปราศรัยไป อีกอย่างหนึ่ง กิริยาที่ประพฤติเล่ยงไปเสียกออย่างหนึ่ง ส่วนคนดี ความคิด น้ำคาม รวมทั้ง ความประพฤติ ย่อมมีประติสืบที่เป็นอย่างเดียวกันหมด คนชั่วเป็นบุคคลที่ไม่ควรคนหรือตีสนิท

ด้วย เพราะเป็นผู้นำทุกข์และความเดือดร้อนมาสู่เป็นนิตย์ สำหรับคนดีฟังกบห้าเป็นมิตร เพราะเป็นผู้มีอุปการะมากและเป็นที่พึงได้ทุกสถานในการลูกเมื่อ”

2.2.3 ข้อหน้าแบบคำถาน (The Question Paragraph)

ข้อหน้าประเกณนี้ จะมีลักษณะคำถานที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ มุ่งหวังให้กระทบไปผู้อ่าน เช่น

“คนไทยเป็นพากษาความคิดจริงหรือ เป็นพากษาตั้งแต่เมื่อไร ใครเป็นผู้นำเชื้อโลกนิรันดร์มาเผยแพร่ ทำไม่เงี่ยเป็นเห็นนั้น เราจะแก้ไขและปลดปล่อยความเป็นพากษานี้ได้อย่างไร”

2.2.4 ข้อหน้าแบบวัฏจักร (The Circular Paragraph)

ข้อหน้าประเกณนี้ จะอธิบายขยายความต่อเนื่องไปเรื่อยๆ และในที่สุด จะมีเจบลงด้วยประโยคเดียวกัน เช่น

“ณ ที่นั่นท่ามกลางหมอกจาก ความเงียบสงบ และความสูงตระหง่าน ยอดเสียดฟ้า กือพระปฐมเจดีย์ เจดีย์ที่เก่าแก่อันเนื่องมาจากการเผยแพร่พุทธศาสนาจาก อินเดีย ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ได้เข้ามาหย়งรากลึกอยู่ในดินแดนทวาราวดีแห่งนี้ สถานที่นี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสร้างเพิ่มเติมขึ้นจนกลายเป็น เจดีย์ใหญ่สูงเท่านกเขาเห็นมากันบัดนี้ ณ ที่นั่นท่ามกลางหมอกจาก ความเงียบสงบ และ ความสูงตระหง่านยอดเสียดฟ้า กือพระปฐมเจดีย์”

2.2.5 ข้อหน้าแบบทวีความยาวของประโยค (The Patterned Paragraph : increasing sentence length)

ข้อหน้าประเกณนี้ จะเริ่มจากประโยคสั้นและขยายความด้วยประโยค ที่ยาวขึ้นเรื่อยๆ เช่น

“คนนิทรรพ์ ก้มกหงอนตอนเพราะทรรพ์แล้วดูฤกเหยี่ยดหาม ผู้อื่นซึ่งต่าต้อยยากจนกว่า กันมัวสมบูรณ์กำลังเป็นหนุ่มสาวก้มกหงลงให้ลงในวัยสมบัติแห่งตน คนมีวิชาความรู้ถ้าไม่ควบคุมโดยศีลธรรมและมโนธรรมก้มกหงกตนซึ่งผู้อื่น ภาคภูมิในสถาบันการศึกษาแห่งตนว่าเลิกกว่าสถาบันการศึกษาได้ๆ จนบางคุณเมาสถาบัน เมาวิชา ล้มตัวหง่าน ที่เขามิได้ทำอะไรเป็นชั้นเป็นอันเป็นแก่นสารแก้ไครเลย เขาเก็บขังภาคภูมิอยู่นั่น เองว่าเขางานมาจากการสถาบันอันมีเกียรติ แล้วเหยียดหามผู้อื่นสถาบันอื่น”

2.2.6 ข้อหน้าแบบลดความยาวของประโยคลง (The Patterned Paragraph : decreasing length)

บ่อหน้าประเภทหนึ่ง จะเริ่มจากประโภคยาวมากและจบลงด้วยประโภคสั้น ๆ เช่น

“คนโดยมากที่มีหน้าที่บังคับบัญชาคนทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน
นักเข้าใจผิดคำว่าผ่อนผันนี้ผิดกันอยู่เป็น 2 จำพวก ก็อ จำพวกหนึ่งเห็นว่า การผ่อนผันเป็น
สิ่งจะทำให้เสียระเบียบทาการไป จึงไม่ยอมผ่อนผันเลย และแปลคำผ่อนผันว่า “เหลวไหล”
เสียที่เดียว อีกจำพวกหนึ่งเห็นว่า การได้ฯ ทั้งปวงควรจะคิดถึงความสะดวกแก่ตัวเอง และ
บุคคลในบังคับบัญชาของตนเป็นที่ตั้ง จึงยอมผ่อนผันไปเสียทุกอย่าง จนเสียทั้งวินัยทั้ง
แบบแผน และหลักของการที่เดียวกัน ทั้ง 2 พากนี้เข้าใจผิดทั้ง 2 จำพวก”

2.2.7 บ่อหน้าแบบประโภคสั้น-ยาว-สั้น (The Patterned Paragraph : short sentence to long sentence to short sentence)

บ่อหน้าประเภทหนึ่ง จะเริ่มจากประโภคสั้น ๆ แล้วขยายความต่อไป
ด้วยประโภคที่ยาวขึ้นและจบความด้วยประโภคสั้น ๆ เช่น

“ชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ขึ้นชื่อว่าการทำบุญ
ทำกุศลแล้ว ก็มีคนครรภาราเสนอและท่านจะเห็นความพร้อมเพรียงในเรื่องอย่างนี้ ก็ที่ใน
ห้องถีนที่อยู่ห่างออกไปซึ่งมีคนไม่นักมากหมายหลายนิคเหมือนในกรุในเมือง ศาสนากะรุ่งเรือง
ก็อยู่ที่มีคนมากยังศรัทธาอยู่ ไม่ใช้อยู่ที่พระสงฆ์ผู้ทรงศีลซึ่งรู้จักหน้าที่ของท่านแต่ฝ่ายเดียว
แต่ยังต้องมีประชาชนส่วนใหญ่นับถือครรภาราและรู้ว่า พระท่านทำอะไร ประพฤติอย่างไรด้วย
จึงจะมีความนับถือและศรัทธาพร้อมเพรียงกันทำบุญ ต้องมีประกอบทั้งสองฝ่ายและเข้ากัน
ได้ดีมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เหตุนี้จึงมีคำกล่าวมาแต่โบราณว่า วัดกันบ้านขาดเสีย
อย่างใดก็ไม่เป็นวัดเป็นบ้าน”

2.2.8 บ่อหน้าแบบประโภคยาว-สั้น-ยาว (The Patterned Paragraph : long sentence to short sentence to long sentence)

บ่อหน้าประเภทหนึ่ง จะเริ่มจากประโภคยาวและขยายความแทรกด้วย
ประโภคสั้นและขยายความต่อด้วยประโภคที่ยาวขึ้น เช่น

“ผู้รู้มีการประกาศ (หายนะของตนคือ) การเสียทรัพย์ ความทุกข์ในใจ
การอวมงคลในบ้าน ข้อถูกหลวงและการได้รับความขยันหน้า บัณฑิตพึงเป็นผู้ฉลาดและรอบรู้
สั่งนี้ อีกประการหนึ่งอันเป็นลักษณะควรปีบบังให้มิด ๑ ประการคือ อาชุ ทรัพย์สมบัติ ข้อ
นักพร่องในบ้าน มนต์ เมตุน ยาที่รับประทาน تابعกรณ ความเพื่อแผ่และความอัปประมาณ”

2.2.9 บ่อหน้าแบบประโภคสองหลักและประโภคคำถาม (The Patterned Paragraph : statements and questions)

ย่อหน้าประเภทนี้ จะมีการขยายความด้วยประโยคออกเล่าโดยปกติ แล้วจะมีประโยคคำถ้าแต่ละข่ายความต่อไปหรือขึ้นต้นด้วยประโยคคำถ้าแล้ว ขยายความด้วยประโยคออกเล่าต่อไป เช่น

“ในเวลาสังคมหรือในเวลาใด ๆ ทั้งสิ้น ชาติ่งประเทศไทยไม่มี ความจำเป็นจะต้องอยู่ในเมือง ทั้งไม่มีอะไรบังคับให้เขาอยู่ได้ด้วย เขาไม่ความชอบธรรม ที่จะไปเสียจากบ้านเมืองเรามีอิเดก็ได้ตามความประสงค์ แต่ถ้าเขาจะอยู่ต่อไป เขายังจะ อยู่ได้ตามความพอกใจวีนเสียแต่ถ้าเป็นชาติ่งประเทศที่ทำสังคมกับเมืองเรา จึงจะต้องໄล ก็ถ้าหากว่าเมืองเรามีสังคมขึ้น จินจะอยู่กับเราหรือ ถ้าจะตัดสินตามเหตุการณ์ที่ได้เกย หึ้นมาแต่ก่อน ๆ แล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าการที่จินจะอยู่นั้น เป็นสิ่งซึ่งเหลือคิดและไม่สามารถจะ หวังได้ ท่านไม่เคยได้สังเกตบ้างหรือว่าเจ็นนั้นเมื่อมีเหตุทุกข์ร้อน แม้แต่เด็กน้อยสักเท่าไ ด ก็เตรียมพร้อมที่จะออกไปจากประเทศไทยของเราอยู่เป็นนิตย์ เมื่อนั้นแม้จะมีข่าวลือซึ่งเหลือจะเชื่อ และไม่น่าเชื่อทั้งที่ไม่อาจเป็นไปได้ก็ตี ก็พอเพียงที่จะกระทำให้พากันจันตันพา กันวิ่ง ไปทางอุ่นเรือต่าง ๆ และยังเยียดกันลงเรือเมล์ที่จะออกไปปันอุกนาน้ำสยาม”

2.2.10 ย่อหน้าแบบทดลอง (The Experimental Paragraph)

ย่อหน้าประเภทนี้ เป็นการใช้ล้อຍคำที่แหวกแนวออกไปจากเดิม ไม่เจ้าอยู่ในกฎเกณฑ์ และจะเขียนตามที่ผู้เขียนพึงประสงค์ ย่อหน้าชนิดนี้มักประกอบด้วย จินตนาการ สีสัน และภาพพจน์ต่าง ๆ เช่น

“งานแสดงสินค้าหัตถกรรมและการละเล่นพื้นเมืองที่สวนอัมพร แต่ละภาคได้จัดสร้างสัญลักษณ์ของจังหวัดของตนอย่างสวยงามน่าทึศนายนิ่ง จังหวัดนครปฐม สร้างพระปฐมเจดีย์จำลอง สูงตระหง่านมองเห็นทัศนียภาพแต่ไกล จังหวัดราชบูรีสร้างเขาวัง อันน่าดูน่าชม จังหวัดกาญจนบุรีสร้างเจดีย์สามองค์ซึ่งเป็นโบราณสถานอันทรงคุณค่าแห่ง ประวัติศาสตร์ จังหวัดนครศรีธรรมราชสร้างพระบรมราชทูตอันแสดงถึงความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธ ศาสนาในอดีต จังหวัดกรุงศรีฯ สร้างปราสาทหินพนมยชั่งแสดงถึงอารยธรรมเก่าแก่ ที่มีอยู่ในพื้นแผ่นดินนี้ ส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สำรองดอยสุเทพมาตั้งไว้เหมือนเมืองเนร米ต ในสารคดีชั้นดาวดึงส์ เมื่อเข้าไปเดินในบริเวณงาน จะเห็นสินค้านานาชนิดอันแสดงถึงหัตถกรรม พื้นบ้าน เช่น เครื่องจักสาน เครื่องดูด เครื่องใช้ในครัวเรือน ฝ้าที่ทอด้วยมือ เป็นต้น การ ละเล่นของท้องถิ่นต่าง ๆ แสดงให้ชมในบริเวณงานโดยรอบ เสียงชันร้องเจ็บแจ้ว เสียง รำเป็นจังหวะตามเครื่องดนตรี โอ ช่างเหมือนกับเดินอยู่ท่ามกลางสารรค์วิมานชั้นได้ชั้นหนึ่ง หนีอุดนแคนมนุษย์ขึ้นไป ใครที่ไปชนงานย่อมตื่นตะลึงกับทัศนียภาพที่เห็น และเราริ่ ให้ไฟส่องจะไปเยี่ยมนัมอึก”

แบบฝึกหัด

1. จงเขียนส่วนประกอบของข้อหน้าที่มีลักษณะดังนี้
  - 1.1 เอกภาพ
  - 1.2 การขยายความ แบบเปรียบเทียบ
  - 1.3 การขยายความแบบจำแนก
  - 1.4 การขยายความแบบกรรมวิธี
  - 1.5 การลำดับความของ การขยายความแบบลำดับวันเดือนปี
  - 1.6 สื้มพันธภาพ
2. จงเขียนย่อหน้าแบบพื้นฐานต่อไปนี้
  - 2.1 ย่อหน้าที่มีใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า
  - 2.2 ย่อหน้าที่มีใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า
  - 2.3 ย่อหน้าที่มีใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า
  - 2.4 ย่อหน้าที่มีใจความสำคัญอยู่ทั้งต้นและท้ายย่อหน้า
  - 2.5 ย่อหน้าที่มีใจความสำคัญสองใจความสำคัญ
  - 2.6 ย่อหน้าแบบบรรยาย
  - 2.7 ย่อหน้าแบบพรรณนา
  - 2.8 ย่อหน้าแบบยกตัวอย่าง
  - 2.9 ย่อหน้าแบบเปรียบเทียบหรือแนวเทียบ
  - 2.10 ย่อหน้าแบบตรงกันข้าม
3. จงเขียนย่อหน้าแบบพิเศษต่อไปนี้
  - 3.1 ย่อหน้าแบบอนุกรม
  - 3.2 ย่อหน้าแบบขัดแย้ง
  - 3.3 ย่อหน้าแบบคำถาມ
  - 3.4 ย่อหน้าแบบว্যูจักร
  - 3.5 ย่อหน้าแบบทดลอง